

АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ АКРЕДИТАЦІЇ ОДЕСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Ковров А.В., Довгань О.Д., Закорчемний Ю.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Підготовка фахівців в Одеській державній академії будівництва та архітектури (ОДАБА) здійснюється за акредитованими напрямами та спеціальностями освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр» на підставі стандартів вищої освіти, які є основою оцінки якості вищої освіти та професійної підготовки.

Стандарти вищої освіти (СВО) академії складають: галузеві стандарти вищої освіти (ГСВО) та стандарти вищої освіти вищого навчального закладу (СВО ВНЗ), які розроблені в ОДАБА комісією з підготовки складових стандартів вищої освіти. До складу комісії входять директори інститутів, декани факультетів, завідувачі випускних кафедр та провідні викладачі, які працюють на випускних кафедрах академії.

У досягненні високого рівня якості підготовки майбутніх кваліфікованих фахівців винятково важливе значення мають галузеві стандарти вищої освіти створені на компетентній основі. На жаль, сьогодні, галузеві стандарти вищої освіти за акредитованими в академії напрямами, спеціальностями підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів (окрім напрямку «Менеджмент») є не оновленими або взагалі не має. Підготовка бакалаврів ведеться по затвердженім раніше відповідно до напрямів, спеціальностей ГСВО.

Стандарти вищої освіти ОДАБА з підготовки фахівців за акредитованими напрямами, спеціальностями за якими не має галузевих стандартів вищої освіти пройшли етап узгодження з Науково-методичними комісіями, Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти та Департаментом вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та затвердження на Вченій раді академії. В Таблиці 1 представлено перелік стандартів вищої освіти академії за ліцензованими та акредитованими напрямами, спеціальностями.

Стандарти вищої освіти академії містять наступні складові:

перелік спеціалізацій за спеціальностями, що відображають відмінності у засобах, умовах та напрямах діяльності в межах спеціальності;

Таблиця 1.

Перелік освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм
напрямів підготовки, спеціальностей Одеської державної академії будівництва та архітектури

Шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності	Стандарти вищої освіти (галузеві, варіативні)					
	Освітньо-кваліфікаційна характеристика			Освітньо-професійна програма		
	наявність	походження	рік видання	наявність	походження	рік видання
1	2	3	4	5	6	7
6.020205 Образотворче мистецтво	+	варіативна	2011	+	варіативна	2011
7.02020501 Образотворче мистецтво	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
6.030504 Економіка підприємства	+	галузева / варіативна	2004 / 2008	+	галузева / варіативна	2004 / 2008
7.03050401 Економіка підприємства 8.03050401	+	галузева / варіативна	2004 / 2008	+	галузева / варіативна	2004 / 2008
6.030507 Маркетинг	+	галузева / варіативна	2004 / 2011	+	галузева / варіативна	2004 / 2011
7.03050701 Маркетинг 8.03050701	+	галузева / варіативна	2004 / 2008	+	галузева / варіативна	2004 / 2008
6.030601 Менеджмент	+	галузева / варіативна	2010	+	галузева / варіативна	2010
7.03060101 Менеджмент організацій 8.03060101 і адміністрування	+	галузева / варіативна	2011	+	галузева / варіативна	2011
6.050503 Машинобудування	+	СВО ВНЗ	2010	+	СВО ВНЗ	2010
6.060101 Будівництво	+	галузева / варіативна	2004 / 2012	+	галузева / варіативна	2004 / 2012
7.06010101 Промислове і цивільне 8.06010101 будівництво	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010102 Гідротехнічне будівництво 8.06010102	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012

1	2	3	4	5	6	7
7.06010103 Міське будівництво та 8.06010103 господарство	+	СВО ВНЗ	2010, 2011	+	СВО ВНЗ	2010, 2011
7.06010104 Технології будівельних 8.06010104 конструкцій, виробів і матеріалів	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010105 Автомобільні дороги і 8.06010105 аеродроми	+	СВО ВНЗ	2011	+	СВО ВНЗ	2011
7.06010106 Мости і транспортні тунелі 8.06010106	+	СВО ВНЗ	2010	+	СВО ВНЗ	2010
7.06010107 Теплогазопостачання і 8.06010107 вентиляція	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010108 Водопостачання та 8.06010108 водовідведення	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
6.060102 Архітектура	+	галузева / варіативна	1994 / 2012	+	галузева / варіативна	1994 / 2012
7.06010201 Архітектура будівель і 8.06010201 споруд	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010202 Містобудування	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010203 Дизайн архітектурного середовища	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
6.060103 Гідротехніка (водні ресурси)	+	галузева / варіативна	2002 / 2012	+	галузева / варіативна	2002 / 2012
7.06010301 Гідромеліорація 8.06010301	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010302 Рациональне використання 8.06010302 і охорона водних ресурсів	+	СВО ВНЗ	2011, 2012	+	СВО ВНЗ	2011, 2012
6.080101 Геодезія, картографія та землеустрій	+	галузева / варіативна	2004 / 2009	+	галузева / варіативна	2004 / 2009
7.08010103 Землеустрій та кадастр	+	галузева, варіативна	2004 / 2010	+	галузева / варіативна	2004 / 2010
8.18010013 Управління проектами	+	галузева / варіативна	2004 / 2012	+	галузева / варіативна	2004 / 2012

варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр»;

варіативні частини освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр»;

варіативні частини засобів діагностики якості вищої освіти підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр»;

навчальні плани підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр»;

програми навчальних дисциплін.

Варіативні частини ОКХ, ОПП підготовки та засобів діагностики якості вищої освіти забезпечують підготовку фахівців за спеціальностями з урахуванням особливостей суспільного поділу праці в Україні та мобільності системи освіти щодо задоволення вимог ринку праці.

Зміст варіативних частин ОКХ, ОПП підготовки, засобів діагностики якості вищої освіти, навчальних планів, програм навчальних дисциплін визначено академією у межах структури та форми, встановлених МОН України.

Одним із складових змісту підготовки фахівців є навчальний план, який розроблений на підставі ОПП та структурно-логічної схеми підготовки фахівців і визначає перелік та обсяг нормативних і варіативних навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми проведення підсумкового контролю, а також обсяг часу, передбаченого на самостійну роботу студентів. Всі навчальні плани підготовки фахівців за напрямами та спеціальностями затверджені ректором академії. На підставі навчальних планів щорічно розробляються робочі навчальні плани, в яких враховуються можливі поточні зміни у галузевих стандартах, нові методичні та організаційні зміни до навчального процесу. Робочі навчальні плани відображають зміни, а саме у відношенні вилучення чи доповнення навчальних дисциплін, які рекомендує Міністерство освіти і науки України.

Навчальні плани, як і робочі навчальні плани, передбачають розподіл змісту підготовки за циклами підготовки. Цикли підготовки поєднують у собі близькі за змістом та наповненням навчальні дисципліни. Для кожного освітньо-кваліфікаційного рівня можуть змінюватись годинне та відсоткове співвідношення між циклами підготовки для кожного ОКР.

Обсяги варіативної частини навчального плану залежать від освітньо-кваліфікаційного рівня та складається із двох компонентів: дисципліни за вибором вищого навчального закладу та за самостійним вибором студента.

Дисципліни за самостійним вибором студента, це дисципліни спеціалізацій чи профільюючих спрямувань.

На підставі освітньо-професійних програм підготовки фахівців за різними освітньо-кваліфікаційними рівнями в академії розроблені та затверджені ректором програми навчальних дисциплін. В програмах навчальних дисциплін визначені інформаційний обсяг дисципліни, рівень сформованості вмінь та знань, перелік рекомендованих підручників, методичних та дидактичних матеріалів.

Для кожної дисципліни навчальних планів на підставі програм навчальних дисциплін розроблені робочі програми навчальних дисциплін, які є також нормативним документом академії. Робоча навчальна програма дисципліни затверджується проректором з науково-педагогічної роботи після рекомендації на засіданні кафедри та вченої ради інституту, факультету. Вона містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та обсяг часу на різні види навчальної роботи, визначає форми й засоби поточного та підсумкового контролю, критерії успішності навчання.

Щорічно робочі програми навчальних дисциплін переглядаються, оновлюються та доповнюються з урахуванням досягнень та змін у соціально-політичній та економічній сферах країни.

Для покращення планування та організації навчального процесу в академії впроваджено зведений графік навчального процесу для студентів, як денної так і заочної форм навчання всіх рівнів підготовки.

В навчальний план, окрім обсягу часу на вивчення навчальних дисциплін, заплановано обсяг академічних годин на практичну підготовку фахівців, яка є невід'ємною складовою частиною навчального процесу в академії. Основною метою практичної підготовки студентів є оволодіння навичками, вміннями та способами організації майбутньої професійної діяльності. Студенти академії проходять практичну підготовку на молодших курсах навчання безпосередньо в ВНЗ, на старших курсах відповідно на підприємствах та організаціях будівельної галузі. Зміст проведення практичної підготовки фахівців визначено розробленими в академії навчальними програмами практик.

Таким чином, складові стандарти вищої освіти ВНЗ підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів за акредитованими напрямками, спеціальностями повністю відповідають державним вимогам щодо провадження освітньої діяльності в Одеській державній академії будівництва та архітектури.